

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izbaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 32 K, na $\frac{1}{2}$ strani 16 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{8}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah štev. 3.

Št. 7. V Ljubljani, 15. aprila 1902. Leto XIX.

Obseg: Krvava uš. — Strupena rosa ali peronospora na trtah. — Zatiranje grozdne plesnobe na trtah. — Nekdaj in zdaj. (Konec). Kmetijske razmere na Kranjskem. (Dalje.) — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Krvava uš.

Skoraj povsodi razširjen in vendar mnogim posestnikom sadnih vrtov še neznan mrčes je krvava ali volnata uš (schizoneura lanigera), ki jo zaradi prevelike škode, ki jo povzroča jablanam, lahko prištevamo največjim škodljivkam. Ako jo hočemo uspešno zatirati, moramo dobrega poznati njen razvoj v različnih stopnjah in vedeti, kako živi in kako se množi.

Krvava uš ima svoje ime od rdečega soka, ki se pokaže, če katero zmečkamo. Živi navadno na jablanah, kjer je belovolnata telesa lahko že od daleč opaziti. Najrajše pa so ob ranah debela ali vej (podoba 27. d) in tudi na zgornjih koreninah, med stebлом in listjem (podoba 25. a) na mlajših mladikah, na rakavih mestih ali kjer so druge otekline, včasih tudi na listju, sploh pa na vsaki rani, kjer se sok živahneje pretaka.

Podoba 23. nam kaže spodnjo stran jako povečane, dedno oplojene samice, ki se od drugih rastlinskih uši razločuje le po svoji beli volni na zadku

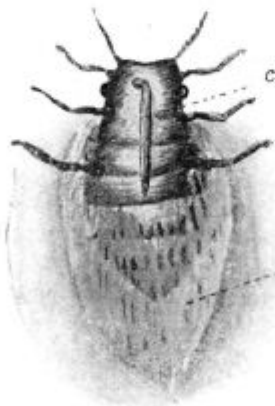
(podoba 23. b). Ta nastane vsled potenja ter jo izdaja po belih potezah, kjer sedi več zarod, skupaj sesajoč.

Narava tukaj, kakor povsodi, hoče zaceliti rane, zato dovaža delom, napadenim po ušeh, več soka, stanje pod skorjo ga ne more prebaviti, končno se razpoka in povzroči bolezenske prikazni, kakor otekline, izrastke ali grbe. Na enoletnih mladikah se nahajajo otekline, povzročene po ti uši, nad očesi (podoba 26. a) in je treba pri obrezovanju dreves in pri rezanju cepičev zelo paziti nanje.

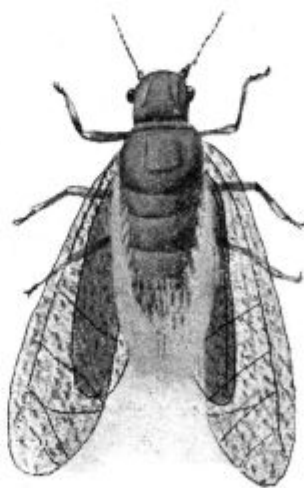
Čeprav imajo uši rilčke (podoba 23. c), da morejo z njimi skorjo prebosti, vendar se rajše naselijo na mestu, kjer je deblo brez skorje, na pr. na ranah, povzročenih od zajcev, toče, mraza kakor tudi od obrezovanja ali snaženja dreves itd. Uši zadržujejo rane, da se ne

zacelijo, pospešujejo rast izrastkov, ki jim dajo pribežališča pred neugodnim vremenom. V teh pribežališčih žive sesajoče v umazanih, sivkastih kupih, pokrite s svojo volnato odejo, skrite našim očem.

Ker se te in vse uši silno hitro plode, nam je umevna velika škoda, ki jo delajo. Posamezne, v ugodnih

Podoba 23.
Oplojena samica.

Podoba 24.
Krilata samica.

skrivališčih prezimele ali iz jajčec in gnid izlezle samice dajo spomladi po 20 do 30 dedno oplojenih samic, ki v prihodnjih štirinajstih dneh zopet rode samice z enakimi lastnostmi. To se ponovi osem- do desetkrat vsako leto. Glede na njih zmožnost, da dajo že dedno oplojene žive mladiče samo ženskega spola, bi morale vsled takega pomnoževanja narasti do neverjetnega števila; vendar je to ksrči odvisno tudi od drugih okoliščin. Tako na pr. ovira zelo toplo in suho vreme njih pomnoževanje.

Avgusta in septembra meseca je po ušnih naselbinah tudi nekaj črnkastih, manj volnatih krilatih uši (podoba 24.), ki letajo v toplem vremenu. Veter jih lahko zanese v daljne kraje. Krilate samice dajo mladiče obojega spola, brez rilčka. Ti se oplode ter neso jajčke in iz teh se izležejo dedno oplojene samice.

Čeprav razmnoževanje te uši morda še ni popolnoma jasno, vendar že to poznanje sadjarju pomaga do pripomočkov, da jih zatira.

Pri zatiranju se je obneslo naslednje postopanje:

1. Snažnost, ki je povsodi najboljši pripomoček zoper nadležno golazen, je tudi tukaj najboljša. — Vsak kmet ve, kaj mu je storiti, da osnaži ušivo živinče; odstrani ga od neušivih, češe in krtači ga bolj vestno ter stem brez vsakih drugih pripomočkov odstrani uši. Enako je pri rastlinskih ušeh;

torej se mora drevje osnažiti stare skorje, odstranijo naj se vsa skrivališča, koder se varujejo mraza in prezimujejo, ogladi naj se deblo vseh grč, ki so nastale po ušeh ali iz drugih vzrokov, ter naj se zamažejo z voskom ali z mažo, o kateri bomo pozneje govorili. Mazanje jeseni z apnom ki se rabi proti mahu, lišajem in raznim mrčesom, služi tudi tukaj dobro. Končno naj se ne pozabi drevju zadosti gnojiti ter mu dovažati snovi, v nadomstilo onih, ki jih izgublja vsled uši, kajti le takrat se zmanjša, škoda pri drevju, ki so jo povzročile uši, ako se mu v zadostni hrani vrne izguba ter se bo moglo na ta način razvijati.

2. Star, izkušen pripomoček je ta, da uši zmečkamo s prsti. Kamor ne moremo s prsti, pridemo z majhnim, tenkim lesom.

Tudi čopič ali krtača se zato rabi; vendar morata biti zmeraj mokra, da se uši ne raztrošajo po njih.

3. Odkar so se uši bolj razširile, se nam ponuja mnogo različnih pripomočkov za njih zatiranje, ki pa so pomogli le predajalcem, ker so jim dovajali denar iz žepa sadjarjev. — Sicer so med temi sredstvi tudi dobra, kakor na pr. Nesslerjevo mrčesno trovilo, sestojče iz 40 g črnega (mazavega) mila, 50 g amilovega

alkohola, 50 g virginskega izvlečka in 200 g špirta na 1 liter vode.

K tekočinam, ki se rabijo za zatiranje, zasluži petrolej odlično mesto ter se kakor vse druge tekočine maže s čopičem na mesta, kamor so se naselile uši. Zgodi naj se to pozimi, kadar se drevje snaži ali obrezuje, pa tudi spomladi, kadar zapazimo prve uši, kajti takrat pokončamo v eni uši tisočer zarod. Razširjanje tudi zelo ovira zatiranje tedaj, predno se pokažejo krilate uši. Vendar bodi omenjeno, da se po petroleju uši sicer docela uničijo, da se pa uniči tudi dotični list ali mladika, ki sta bila namazana; zato se poraba petroleja priporoča sama na starejših delih dreves. Za drevesnice se priporoča, da jih prehodimo vsak teden ter sproti mečkamo uši, ki jih opazimo.

4. Brez škode za rane in nežne mladike, ki se na njih nahajajo uši, služi tole mazilo. Loj ali kakšna druga mast naj se segreje, da se raztopi, potem se primeša na 1 kg loja 30 dg tudi razpuščenega kolofonija, končno pa se prilije okoli $\frac{3}{4}$ l petroleja. To pa naj se zgodi med vednim mešanjem vse snovi, ki se potem ohlajena kot rjava maža s cunjjo namaže na okužena mesta ter ta vsaj leto dni varuje pred ušmi.

5. Velike, stare in zarasle rane naj se namažejo s 5% raztopino bakrene galice, ki ne zatara samo uši, ampak varuje tudi les pred

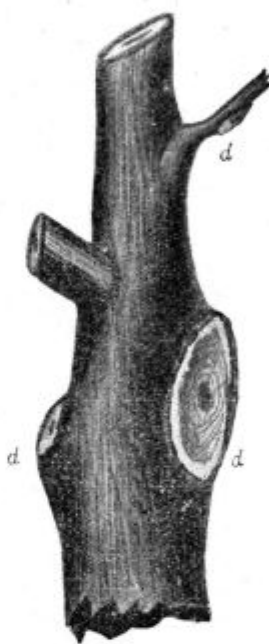
Podoba 25.

Enoletna mladika
z naselbinami.

Podoba 26.

Oteklina na enoletnih
mladikah.

Podoba 27.

Naselbine na deblu
in vejah.

trohnobo.

6. Kjer so okužena posamezna ali sploh visokodebelna drevesa, tudi zelo hasni, če se ta pomladijo; vendar se morajo odstranjene veje sežgati, ostali deli drevesa popolnoma osnažiti in nastale rane zamazati.

7. Veje, mladike, celo posamezna, zelo okužena drevesa, posebno v drevesnicah, naj se previdno in popolnoma odstranijo ter naj se sežgo.

Krvavo uš, ki je vsled svojega razširjenja toliko škode napravila ter marsikteremu sadjarju vzela up in veselje, moremo z navedenimi pripomočki toliko zatreti, da ne bode več pogubonosno vplivala na pridelek sadnih vrtov.

Posebno tam, kjer goje sadno drevje in kjer se to lahko vrši sproti z drugimi deli, naj nikdo ne opušča storiti vse, kar mu je mogoče, da koristi drevju in splošnemu razvitku sadjarstva.

Lešnik.

Strupena rosa ali peronospora na trtah.

Ta bolezen je že povsodi razširjena ter dela ogromno škodo, kjer se le pokaže. Ona dela škodo na grozdju,

najbolj pa na listju. Listje, napadeno od strupene rose, se kmalu posuši. Ta bolezen napada vse trte razen nekaterih amerikank, pa ne vseh enako močno.

Strupena rosa je gliva, ki srka sok iz listov in jagod. Gliva pride na zgornjo stran lista, potem se zajé v list in na spodnji strani se prikaže v podobi tenkih vejic, in na koncih teh vejic nastavlja seme (tros), ki pada, kadar dozori, na spodnje liste, ali ga odnese veter na sosednje, kamor se zajé ter nadaljuje svojo škodo. Ako se torej glivica zajé v list, t. j., kadar na spodnji strani lista, ob listnih žilah, opazimo majhne podolgaste ali okrogle sive proge, ali če list gledamo proti solncu in opazimo madeže oljčne barve, ki pozneje postanejo rdeči, je že napaden, in potem škropljenje nič ne koristi.

Škropiti je treba, še predno se opazijo te lise in madeži, t. j., predno bolezen nastopi. Kdor škropljenje zanemarja, dela to v svojo škodo. Rdeči madeži niso vselej znak strupene rose, ampak lahko nastanejo tudi vsled solnčnih žarkov, pripekajočih na moker list. Ti so le rdeči, nimajo oljčne barve in ne sivih prog ter se prav kmalu posuše.

Vso stvar natančno popisovati v sedanjih razmerah ni potrebno, kajti ta bolezen je vsakomur dovolj znana. Kdor hoče doseči pravi uspeh, naj se drži naslednjih pravil:

S škropljenjem je treba začeti zgodaj, še pred cvetjem, kadar trta napravi 4 do 6 listov, t. j. meseca maja. Škropi naj se s takimi škropilnicami, ki prav fino razpršujejo tekočino. Pri škropljenju naj se pazi, da bode vsak list dobro poškopljen, in sicer na zgornji strani. Ob prav vročih urah, t. j., od 11. ure dopoldne do 3. ure popoldne, kakor tudi tedaj, kadar je na listih rosa, naj se nikar ne škropi, kajti ob rosi se tekočina preveč stanjša in odteče, če škropimo v vročini, pa solnce ožge listje. Modra galica in apno naj bodeta v pravem razmerju. Na 1 hl (100 l) vode se vzame $1\frac{1}{2}$ do 2 kg modre galice (ne zelene galice, ker ta listje ožge) in $1\frac{1}{4}$ do $2\frac{1}{2}$ kg ugašenega apna. Apno ne sme biti že suho, t. j. biti mora tako, ki ni dolgo časa bilo na zraku, marveč vedno pod vodo ali zakopano globoko v zemlji. Apno se na zraku zopet navzame ogljikove kisline in postane vsled tega prav malo sposobno za porabo. Da je dovolj apna, se spozna takole: Zmes se pusti par ur, da se usede, potem se odstrani vrhnja mrena in tekočina se zajeme s kozarcem; če je čista, je to znamenje, da je dovolj apna v razstopini, če je pa še motna (višnjeva), je treba dodati še nekoliko apna. Bolj natančno se določi, kdaj je dovolj apna, če se v tekočino pomoči košček rdečega lakmusovega popirja in ta povišni. Sama galica, brez apna, ožge liste, če je pa preveč apna, se pa raztopina ne prime tako dobro in vsak dež jo spere z listov. Če dežuje kmalu po škropljenju ($\frac{1}{2}$ dneva), je treba iznova poškopiti.

Drugič naj se škropi čez 4—5 tednov, torej meseca junija, ko je trta napravila več novih listov, ki jih je treba popolnoma poškopiti; na že poškopljene liste se ni treba toliko ozirati. Tretjič naj se škropi meseca avgusta. Za vsako škropljenje se vzame galice in apna v gori navedenem razmerju.

Če se škropljenje opusti, listje zgodaj odpade, grozdje ne dozori in trgateg da le slab pridelek. Ta rja pa napada tudi grozdje. Rjave grozdne jagode so take, kakor bi bile oparjene. Gliva se zaje ob jagodnem peclju v jagodo in napravlja rjavkaste lise po notranjosti vse jagode in po pelkih. Jagoda potem segnije in se naposled posuši.

Zatiranje grozdne plesnobe na trtah.

Ta bolezen se nabaja v Avstriji že blizu 50 let ter povzroča po nekterih krajih veliko škodo, če se proti njej ne rabi nikako sredstvo. Po Dolenjskem so to bolezen opazili šele v zadnjih letih.

Grozdno plesnobo povzročajo majhne glive, kakor pri perenospori, ki se kakor tenke nitke razširjajo po zelenih organih.

Ta gliva napada grozdje in listje, toda škoda na listju je le malenkostna, dočim je škoda na grozdu prav velika. Grozd, napaden od te bolezni, je tak, kakor bi bil potresen s pepelom. Ker gliva prepreže vso jagodo in srka iz nje sok, se jagoda ne more razvijati, ostane le drobna, zleseni, naposled počni in se posuši. Tako ta plesnoba lahko uniči vso trgateg.

Če je vreme gorko, se ta bolezen pokaže prav zgodaj, in sicer meseca maja, t. j. še pred cvetjem. Tedaj se pa ne razširja prav močno, temveč šele pozneje, ko postane bolj vroče.

Kot edino sredstvo se z najboljšim uspehom rabi žveplo. To mora biti prav fino zmleto, kakor moka; čim finejša, tem boljše. Žveplena moka je boljše od žveplena cveta. Za žveplanje se rabijo posebni, nalašč za to napravljeni mehoči.

Žveplati je treba počasi in enakomerno. Pazi naj se, da žveplo ne pride v oči, ker jako žge. V ta namen se lahko čez oči obesi kos tula. Posebno naj se pazi, da žveplo pride na gozdje, pa tudi na listje. Žvepla naj se le v tistem vremenu, kadar ni nič vetra. Dalje naj se žveplanje opusti v mokrih dneh, kakor tudi tedaj, kadar je po listju rosa.

Če je po žveplanju vreme suho, je to jako ugodno za pokončevanje bolezni, kajti vsled solnčnega pripekanja se začne žveplo nekako žgati, se izpreminja v žvepleno sokislino, in ta pokonča vse glive, ne pa žveplo kot takšno. Ako torej po žveplanju ni gorko, se z žveplanjem ne doseže zaželeni uspeh. Seveda s tem ni rečeno, da mora solnce ravno tisti dan močno pripekati; saj žveplo ostane dolgo časa na listih in grozdih, če ni kmalu po žveplanju dežja. Če pa se pripeti to, je treba iznova požveplati.

Kakor pri pokončevanju peronospor, tako mora tudi tukaj sredstvo rabiti prav zgodaj, kdor hoče doseči dober uspeh. Prvo žveplanje se mora izvršiti še pred cvetjem, in sicer prav močno, drugo koj po cvetju; pozneje se pa žvepla le tedaj, če se tu pa tam pokaže bolezen še na kakem grozdu. Z uspehom žveplano grozdje ostane vedno zdravo in jagode se enakomerno debele. Žveplo, ki je ostalo na jagodah, jim daje neprijetno zunanost, kar naj pa vinogradnika nikakor ne moti, ker to umazanost opere dež, predno se začne grozdje mecati. Malo pred trgatvijo naj se ne žvepla.

Nekdaj in zdaj.

(Konec)

Kdo more zanikati, da splošnja izvajanja tega govora ne veljajo tudi za našo deželo in da so njega podrobnosti v marsičem pristna slika naših gorenjskih razmer? Predavatelj je hotel s svojo razpravo povedati, da samo kmetijstvo v imenovanih planinskih deželah ni nikdar redilo kmeta, in sedaj, ko so se razmere izpremenile in je kmet postal zavisen le od svoje zemlje, je začel propadati, ker nima potrebne vzgoje in naobrazbe, da bi kmetijstvo storil dobičkonosno, in nima

potrebnih sposobnosti za tekmovalni boj na gospodarskem polju. Tako je tudi povsodi pri nas na Kranjskem, le da so žalostni posledici gospodarskega propadanja vzrok še druge razmere.

Imeli smo na Kranjskem posamezne pokrajine, koder je kmet še v nedavnem času izhajal, ker je imel silno majhne potrebe in ni poznal razkošja. Davkov ni bilo skoraj nič; za nekaj dvajsetic je kmet dobil dobrega posla; odrasli otroci so ostajali doma in pridno pomagali; platno in sukno se je doma pridelovalo in izdelovalo, ali zamenjavalo za kaj drugega; krojač in čevljar sta prišla v hišo v „štiro“ ter sta dobila za delo „hrano“, ki je niti upoštevati ni bilo, in borno plačo, največkrat niti v denarju, temveč v pridelkih. Stroškov v denarjih tak kmet ni veliko imel, in kar jih je imel, jih je lahko pokrival z dohodki od prodaje svojih pridelkov, bodisi žita, vina ali živine, ki so imeli razmeroma dobre cene, kajti gotov denar je imel takrat veliko vrednost. Varčni in pridni kmetje v teh pokrajinah niso le izhajali, temveč so še kaj prihranili. Pa časi so se izpremenili in jaz naravnost trdim, da dandanes na Kranjskem noben kmet ne izhaja več samo s kmetijo, če pa izhaja, so vzrok izredno ugodne razmere, velika prirojena ali privzgojena inteligenca, postranski zaslužek, dohodek iz gozda ali kakorsibodi pridobljena glavnicca. Kako naj pa kmetovalec dandanes tudi izhaja? Davkov mora odrajtovati celo vrsto v velikih vsotah; delavcev in poslov ne more preplačati (če jih sploh dobi); za domače platno in sukno nihče več ne mara, ampak za drag denar se kupuje tvorniško blago; razkošnost v obleki je velika in v zadnji kmetijski hiši se poznata baržun in svila; obleko delajo kolikor le mogoče po gosposkem kroju dobro izučeni obrtniki, ki se drago plačujejo z gotovim denarjem; živeti se hoče tudi dobro, vino ali žganje morata biti, sladkor in kava sta v slednji hiši kakor vsakdanji kruh in vrhutega še dolga vrsta novodobnih potrebščin. In dohodki? Pridelki so ostali vsaj glede velikosti stari, a zanje se dobi veliko manj kakor nekdanj, ker je denar danes dosti manj vreden. V takih, nekdanj uspevajocih kmetijah sedandanes tudi kaže primankljaj in dolgovi rasejo, ker kmetovalec ni vedel, kako bi rastoče stroške pokrival z večjimi dohodki, kakršne je zmožno dajati umno in napredno gospodarstvo.

Napačno bi bilo mnenje, da je povsodi na Kranjskem vsaj v prejšnjih časih kmet lahko izhajal. Nikakor ne; take ravnokar popisane pokrajine so tvorile le manjši del dežele, v veliko večjem delu naše dežele kmetovalec ob sami kmetiji že odnekdanj ni izhajal, ali pa mu je bila kmetija celo le postranska reč, le dom, opravilo za ženo in otroke ter nekaka koristna opora. Večina kranjskega kmetijskega prebivalstva je iskala postranskega ali glavnega zaslužka drugod, ker ga kmetijstvo ni moglo preživiti. In kako tudi? Starokopitno obdelovanje je le malo neslo, posestva so majhna in silno razkosana, ljudstva je pa obilno, kajti kranjska dežela je med močno obljudenimi srednje Evrope.

Kakor rečeno, v velikem delu naše dežele v pričetku prejšnjega stoletja kranjski kmetovalec ni mogel živeti le od kmetije, in ker so bili drugi zaslužki zelo dobri, je kmetijstvo zanemarjal; zato v tej panogi ni bilo napredka. V tem času je naš kmetovalec dobival zaslužek pri rudarstvu in fužinarstvu, pri domači obrti in pri kupčiji.

Glede vpliva rudarstva in fužinarstva na kmetijstvo in glede posledic, ko je ta obrt ponehala, se sklicujem na dotična izvajanja ravnatelja Jugoviza, ker so tozadevne prejšnje in sedanje razmere popolnoma slične našim.

Ker ni neslo kmetijstvo, je kmet moral skrbeti za postranski zaslužek, in kjer ni bilo zaslužka pri rudarstvu in kupčiji, se je poprijel domače obrti, ki je bila na Kranjskem tako raznovrstna in cvetoča, kakor malokje drugje. Na Gorenjskem je bila udomačena mala železarska obrt; tekstilna obrt je bila razširjena po vsi Gorenjski, prav intenzivna je pa bila na Savskem in Sorškem polju ter v škofjeloskih hribih in v polhovograškem pogorju; predlo in tkalo se je takorekoč v vsi deželi. Koder je bila ovčejereja, so predli volno, ki so jo doma podelali v sukno in v mezlan. Okoli Kranja je procvitala sitarija, v kamniškem, ribniškem in krškem okraju je bila doma lončarska obrt. Kmetovalci so služili z žaganjem lesa, in v ribniškem okraju je procvitala posebna domača lesna obrt, v Bohinju škafarska in v selški dolini sodarska domača obrt. Nebroj mlinov je mlelo domače in uvoženo žito in stotine oljaren je delalo laneno olje. Vse te obrti so zvrševali le kmetovalci kot postranski in v ugodnih razmerah tudi kot glavni zaslužek.

Najvažnejši zaslužek je naši deželi dajala kupčija, in tega zaslužka je bil v največji meri neposredno ali posredno deležen tudi naš kmetovalec. Kranjska je imela v tem pogledu izredno ugoden položaj, kajti čez njo je šla vsa prevozna kupčija iz Trsta, edine avstrijske trgovinske luke, v notranje dežele, in po Savi ter po Karlovski cesti se je vozilo žito iz hrvaških ravnin ter vino iz dolenskih gor in planinske pokrajine, nazaj pa železo in drugi izdelki. Besede Vodnikove pesmi „Mojim rojakom“:

»Slovenec,
ruda, kupčija tebe rede.«

so bile za takratne čase pač resnične!

Kakšno je bilo takrat življenje na Kranjskem! Bili so res zlati časi! Nebroj trgovcev in prekupcev, tudi kmetijskega stanu, je trgovalo s prekmorskim blagom, z žitom, z vinom in z deželnimi pridelki ter izdelki. Ob glavnih prometnih cestah so bile velikanske gostilne, in po njih je vrelo veselo življenje, po velikih skladiščih se je zbiralo blago za prekladanje, in v deželi so bile velikanske zaloge žita. Kmetovalec je izlaha služil na cesti denar, ali pa je opravljal priprago čez klance in „vlak“ na Savi. Takrat so ljudje bogateli, in vsa premoženja v gotovini, v kolikor se dandanes še nahajajo v deželi, so večinoma ostanki tistih časov.

Napočila je pa nova doba velikanskega napredka z raznovrstnimi iznajdbami, doba železnic in telegrafa, ki je našo procvitajočo kupčijo in naš promet v kratkem času popolnoma uničila. Glavne prometne ceste iz Trsta in Gorice do Vrhnike, iz Ljubljane preko Dunaja, Celovca in Karlovca so zapuščene, cestne gostilne, veliki hlevi in skladišča so prazni in železnica hitro dirja z naloženim blagom skozi deželo; vse blago je nekdanj šlo skoz roke pridnih Kranjcev, ki so ob tem prometu služili milijone. Izpremembra, ki se je zvršila v drugi polovici prejšnjega stoletja, je bila velikanska in za našo deželo usodna. Zaslužek, ki ga je imel naš kmetovalec pri rudarstvu, kupčiji in pri prometu, je večinoma izginil; tvorniški izdelki so izpodrinili izdelke domače obrti; gospodarska in tarifna politika je uničila

mlinarstvo, in kmetovalec je postal večinoma zavisen le od dohodka kmetijstva, ki je pa še silno nazadnjaško. Novi časi so pa prinesli kmetu tudi novih in večjih potreb, razkošje se je razširilo in delavec ima priliko dobiti po svetu boljši zaslužek kakor mu ga more nuditi kmetovalec; vsled tega je vrhu vseh neprilik nastalo še pomanjkanje kmetijskih delavcev, ki v marsikterih krajih že skoraj onemogočuje zadostno obdelovanje. Temu nasproti pa naš kmetovalec ni imel sposobnosti, da bi bil s pomočjo napredujoče kmetijske vede in novih iznajdeb naredil kmetijstvo dobičkonosno, in zato je danes naše kmetijstvo na kraju propada; in to dokazati je namera razprave: Kmetijske razmere na Kranjskem.

Kmetijske razmere na Kranjskem.

(Dalje.)

3. Dohodki, ki jih ima kmetijski stan na Kranjskem.

V isti meri, kakor je težko izvajati prava števila za stroške, ki jih ima naše kmetijstvo, in sem zato vzel tako nizke postavke, da jim nihče ne more ugovorjati, je pa nasprotno lažje preračunati naše kmetijske dohodka, ker imamo že več let obstoječo in po mojem mnenju precej zanesljivo statistiko o pridelovanju. Če sem na strani stroškov že iz večkrat povedanega vzroka jemal nizke postavke, hočem postavke na strani dohodkov iz istih razlogov postavljati po možnosti visoko.

a) Dohodki z njiv in s travnikov.

Dohodek od žita seveda ves odpade, ker ga naš kmetijski stan ne pridelava toliko, kolikor ga sam potrebuje, temveč ga mora še celo dokupiti, in sem to pri stroških upošteval, kajti tam sem vpisal za strošek le tisto, kar naši kmetovalci morajo plačati za dokupljeno žito.

Od drugih poljščin prideluje naša dežela le fižola, lanenega semena, zelja in krompirja po toliko, da zadostujejo za potrebo vseh prebivalcev vse dežele in se celo lahko še izvažajo. Te poljščine so pri nas kupčijske rastline.

Fižola pridelava kranjska dežela na leto 28.115 q; ves ta pridelek sicer ni za prodaj, ker ga kmetovalci mnogo za dom pridržijo za hrano in za seme, vendar vem, da je v tem številu zapravljen le oni pridelek, ki zraste na njivah, ki so s fižolom posajene, dočim je izpuščena tista precej znatna množina fižola, ki se prideluje po vrtih, po robovih njiv, po zelnikih in po vinogradih, in sicer največ kot natični fižol. Tega fižola namreč iz tehniških razlogov ni mogoče pri sestavljanju statistike upoštevati. Da mi bo mogoče izračunati po možnosti velik dohodek od fižola, naj vzamem, da v gorenjem številu ni zapravljen najmanj toliko fižola, kolikor se ga potrebuje za seme; zato od tega števila ne bom odtegnil tiste množine, ki se rabi za seme, kar bi bilo drugače pravilno. Odtegniti hočem le desetinko pridelanega fižola za hrano za dom, ki se torej ne proda. Iz tega torej sledi, da naši kmetovalci na leto prodajo 25.304 q fižola, in sicer povprečno po 18 K, kar znaša 455.472 K.

Lanenega semena pridelamo na leto 3843 q; od tega pridržimo za se 1638 q; torej ga ostane za prodaj 3205 q po 30 K, vsled česar dá laneno seme na leto 96.160 K dohodka.

Zelja se pridelava na Kranjskem na leto 292.458 q; od tega se za dom, in sicer za hrano in deloma za krmo porabita dve tretjini. Tretjina, t. j. 97.486 q se

ga pa proda nekmetovalcem svežega ali kislega za porabo v deželi ali za izvoz. Če računam 100 kg svežega zelja po 4 K, imajo kranjski kmetovalci na leto 389.944 K dohodka od zelja.

(Dalje prihodnjič.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 65. Ali nisem svojega vinograda z ameriškimi trtami preredit zasadi, ker so trte vsajene v štirikotniku po 120×130 cm, dočim jih vidim v vinogradih strokovnjakov vsajene po 100 cm, oziroma po 100×120 cm? (I. R. v M.)

Odgovor: Vi svojega vinograda niste prav nič prerediti; prej pogosto, ker trte tembolje uspevajo, čim redkeje so vsajene, in se celo priporoča soditi jih do 140 cm narazen.

Vprašanje 66. Kaj je vzrok pri eni mojih krav, ki nerada jé, če pa dobi kak kos usnja, ga pa precej požre? (I. K. v Z.)

Odgovor: To kaže, da je Vaša krava bolna vsled nepravilnega prebavljanja, ki je nastalo od neprimerne krme, zlasti od krmil, ki imajo premalo rudninskih snovi v sebi. Taka krmila so seboseno seno iz kislih travnikov, seno iz nepognojenih travnikov in seno, dobljeno v mokrih letinah, ki je bilo vrhutega slabo in ob deževnem vremenu spravljeno. Pokladajte kravi klajno apno, pa bolezen kmalu preneha. Travnike in sploh prostore, ki na njih pridelujete krmo, Vam priporočamo gnojiti z apnom, s superfosfatom in s kalijevo soljo, oziroma s kajnitom.

Vprašanje 67. Pri nas je mnogo sadnega drevja, ki navadno le malokdaj obrodi. Ljudje pravijo, da je bilo nekdaj še več drevja, ki je dobro rodilo, a sedaj drevje sploh peša in ni mogoče več mladega drevja vzgojiti, ker ga zamore različne bolezni. Vse naše drevje je poraslo z mahom in z lišaji. Poslal sem Vam nekaj vejic na ogled in prosim sveta, kako je mah in lišaje zatreti. Pridejal sem tudi vejico, ki ima bolezen, ki ji pravijo rak. Ni skoraj drevesa, ki bi ne bilo napadeno po tej bolezni na tej ali oni veji, ali celo na deblu. Kaka bolezen je ta in kako jo je zdraviti? (F. K. v T.)

Odgovor: Da pri Vas sadno drevje ne rodi in mladno drevje ne uspeva, ni čuda, kajti poslani vzorci posameznih vejic jasno spričujejo, da ljudstvo pri Vas nima pojma o oskrbovanju sadnega drevja. V takih krajih kakor so Vaši, zlasti v zatišnih legah z vlažnim podnebjem, se mora drevje pridrno snažiti, drugače se precej porase z mahom in z lišaji, celo če rase na slabih plitvih tleh brez vsakega gnojenja. Vrhutega je drevje na vrtovih tudi pregosto. Visokodebelno drevje mora biti najmanj 12 m oddaljeno drugo od drugega, vejevje pa primerno obrezano, da more solnce od vseh strani do drevja. Mlademu drevju je ob saditvi dobro postreči in mu potem dobro gnojiti, kajti Vaša tla že samanasebi niso kaj prida, sedaj so pa po starem drevju še izsesana. Predvsem drevje osnažite, t. j. nepotrebne, slabe in poškodovane veje iztrebite, mah, lišaje in staro lubad po možnosti ostrgajte, jeseni pa namažite z apnenim beležem vse drevje od tal gor tako daleč, kakor daleč gre. Beležu se lahko primeša krvi, da se bolj prime. Že prihodnjo pomlad boste videli najboljši uspeh. Če Vam je mogoče že sedaj spomladi vsaj enkrat vse drevje poskropiti z 2 % no raztopino bakrene galice, kakor jo v tem listu priporočamo proti peronospori na trtah, tudi jako prav storite. Drevje po sadovnjakih razredčite, t. j. posekajte vse slabo rastoče drevje, da ostalo dobi prepotrebnežnega zraka in solnca. V gostih, senčnih sadovnjakih drevje ne more roditi. — Tisto, kar Vi imenujete rak, so rane in bulice, ki jih povzroča krvava uš, ki je bržkone pri Vas povsodi razširjena. Kako krvavo uš zatreti, morete brati v spisu, objavljenem v tej številki.

Vprašanje 68. Imam več mladih dreves, ki so jim veje postale starikave, da ne odženo več mladega lesa, cveto in rože pa močno. Kaj je temu vzrok in kako je od pomoči? (J. R. v K)

Odgovor: Temu more biti vzrok slaba zemlja, ali pa vrsta. Mlado drevo se ne sme pustiti preveč roditi; posebno velja to za vrste, ki zgodaj donajajo sad; mora se temveč s primernim prirezovanjem najprej vzgojiti lepa in velika krona. Vije takega drevesa se morajo močno krajšati, da se dela mnogo novega lesa. Priporočamo Vam veje močno prikrajšati, in drevju dobro pognojiti, potem drevje prav gotovo zopet požene in se pomladi, če drugače ni bolno, kar je seveda tudi mogoče.

Vprašanje 69. Imam svinjo z mladimi praseti, ki poje vse svoje blato. Ali bo to škodilo prasatom? Kako bi jo tega odvadil? (M. T. v S)

Odgovor: Da svinja žre svoje blato, more biti vzrok slaba, prazna krma, ki ji zlasti primanjkuje rudninskih snovi, ali preobilna želodečna kislina, in žival sili neki notranji nagon umoriti to kislino s požiranjem blata in gnojnice. Pazite v hlevu na največjo snago, glejte da so snažna korita in posode za pripravljanje krme, da v njih ni ostankov krme, ki se na zraku skisa in se vsled tega tudi novo položena krma hitro skisa in daje želodcu preveč kisline. Požiranje blata mladim ne bo škodovalo, pač pa jim bo škodovala preobilna kislina v materinem želodcu, vsled česar postane njeno mleko škodljivo, in prasci lahko dobe po njem zelo nevarno drisko. Priporočamo Vam svinji pokladati klajno apno ter ji v svinjak postaviti posodo, napolnjeno z zdrobljeno kreda, zmešano s prahom iz lesnega oglja. Če ima svinja preveč kisline v želodcu, bo prav rada žrla kreda, da z njo umori kislino, in ne pojde več za blatom. S tem boste pomagali svinji, pa tudi obvarovali mladiče pred boleznijo.

Vprašanje 70. Napravil sem rezanico iz kakih 10 q detelje, in sem ji primešal 1 q bolj slabega sena. Živina te rezanice nikakor noče jesti, tudi če ji primešam soli in otrobov, ter rajša ostane ves dan lačna. Če pa to rezanico zamenjam z drugo od sosedov, pa živina sosedov mojo rezanico rada žre, moja živina pa ono od sosedov. Pri nas tega dolže razne vraže, ki jim seveda ne verujem, zato prosim za razjasnilo tega slučaja. (E. T. v V. Ž)

Odgovor: Da zadeva nima opraviti z nobeno nadnaravno silo, je samoumevno, in kar se takim silam pripisuje, je vse vraža. Če je vse to res, kar ste sporočili, potem je gotovo kak čisto naveden naraven vzrok, ki pa zanj mi seveda ne moremo vedeti in bi ga bilo šele poiskati.

Vprašanje 71. Meseca novembra nam je voda naredila po njivah in senežetih obilo škode, in to zaradi slabih in nepravilnih vodnih naprav nekega tukajšnjega žagarja. Lastnik teh vodnih naprav noče nič vedeti o kakem povračilu škode, zato vprašam, kaj nam je storiti? (F. T. v S)

Odgovor: Naznanite vso zadevo okrajnemu glavarstvu ter prosite, da v zmislu vodnega zakona odredi ogled na licu mesta, potem pa pri dotičnem ogledu stavite svoje zahteve, oziroma prosite zastopnika okrajnega glavarstva za svet, kaj Vam je storiti, da pridete do povračila za škodo.

Vprašanje 72. Čez travnike dveh občin teče potok, čegar struga se je v zadnjih letih popolnoma zablatila ter z bičevjem zarasla, vsled česar potok izstopa na travnike, tamkaj seno oblati in tako veliko škode naredi. Posest te vode ima graščak in nam ne pusti v njej loviti ne rib ne rakov. Vprašam torej, ali moremo graščaka prisiliti, da bi potok tako iztrebil, da bi voda laže odtekala in na kateri podlagi se to da doseči. (T. P. v B)

Odgovor: Pred vsem ste Vi napačnega mnenja, če mislite da je dotični potok last graščaka; ta ima v njem le ribolovno

pravico, potek je pa javna voda. Na Vas samih je torej, da se potok uravna in iztrebi, kar morete doseči na dva načina. Prvi način je obrniti se do deželnega odbora, da dežela vzame reč v roke in se pokrijejo stroški z državnim, deželnim in z Vašimi prispevki. Ta način bi Vam pa ne prinesel kmalu uspeha, kajti takih pričetih in nameravanih del je sedaj toliko, da bi ne bilo več let pričakovati rešitve Vaše zadeve. Sicer pa poskusite in zahtevajte od tamošnjega deželnega poslanca, da Vam vse potrebno preskrbi. Drugi in po našem mnenju boljši način bi bila ustanovitev vodne zadruga v zmislu § 32. vodnega zakona iz l. 1872. Ta zadruga bi sama preskrbela uravnavo in iztrebljenje potoka, in bi v to svrhu gotovo dobila državno in deželno podporo. Glede osnovanja vodne zadruga se je obrniti do okrajnega glavarstva.

Gospodarske novice.

* † **Gospod Aleš Bergant**, načelnik kmetijske podružnice v Šentjurju pri Kranju in jako zaslužen mož za napredno kmetijstvo svojega kraja, je umrl 6. t. m. na svojem domu v Šentjurju. Naj v miru počiva blagi mož, ki je bil vsakemu dobronik, ki se je nanj obrnil!

* **Škropite in žveplajte trte!** bodi letos klic vseh razumnih vinščakov, kajti vsled uboštva večine naših vinogradnikov, zlasti manjših, ki vsled slabe vinske kupčije nimajo denarja za najpotrebnejše reči, se je bati, da bo zaradi pomanjkanja denarja mnogo ljudi opustilo škropljenje in žveplanje. Ker je prav gotovo, da bodeta tudi letos nastopila peronospora in plesnoba in da tisti, ki teh bolezni ne bo zatiral, tudi ne bo imel pridelka, zato bodo prihodnje leto taki vinogradniki še v večji bedi. Prosimo podružnice, ude in sploh razumnike, naj gredo po možnosti revnejšim posestnikom na roko in naj jih podpirajo. Zlasti podružnice prosimo, da pravočasno naroče galico in žveplo. Podružnicam pošljemo galico in žveplo voznine prosto do njih sedežev, tistim podružnicam pa, ki se zglase, pošljemo zastopnik nekaj trtnih škropilnic in žveplalnikov, da jih dajo v porabo revnejšim posestnikom, čeprav niso udje družbe. Sploh naj se podpirajo z vsemi silami tudi tisti, ki niso družbeni udje. Posebno opozarjamo na spise v današnji številki o peronospori in o grozdnih plesnobi.

* **Prodaja kobil.** V krajih, kjer so nastanjeni c. in kr. vozni oddelki, se bo od srede septembra pa do srede oktobra prodalo nekaj izločenih kobil pod 14 leti, ki so še za pleme. Cena za kobilo je določena na 100 K. V prvi vrsti se bo oziralo na one kupce, ki konje vzrejajo v vojaške namene, ali pa so iz drugih vzrokov vredni, da se nanje ozira. Pri odpiranju kobil in pri deločitvi onih kupcev, ki se jim kobile prisodijo, bo posredoval zastopnik dotične žrebčarske postaje. Za naše kraje pride v poštev prodaja kobil 3. c. in kr. voznega oddelka v Gradcu. Dan prodaje se pravočasno naznani.

* **Knjiga „Novo vinogradništvo“**, ki jo je spisal potcvalni učitelj gosp. F. Gombač, je popolnoma pošla, zato naj se ne naroča več.

* **„Planinske poskušnje o pridelovanju krme“** je naslov nemški knjigi, ki je ravnokar izšla pod imenom „Alpine Futterbauversuche“. Knjigo je spisal dr. Th. vitez Weinzierl, c. kr. dvorni svetnik in ravnatelj c. kr. semenske priglodne postaje na Dunaju. Obširna, 286 strani obsegajoča knjiga z mnogimi slikami in diagrami v barvah je obenem II. poročilo o planinskem poskušališču na planini Sandling za čas od l. 1890. do l. 1900. Velezanimivi spis temeljitiga pisatelja toplo priporočamo razumnikom, ki so večči nemškega jezika, ker v njem najdemo zanesljiv kašipot, kako nam je postopati pri izboljšanju kmetijstva v planinskih pokrajinah. V knjigi je podrobno popisano vse, kar se je dosedaj dognalo o uspevanju

posameznih krmskih rastlin na planinah, bodisi takih, ki so doma v ravnini ali pa na planinah, o uspevanju travnih in deteljnih mešanice ter o onih podnebnih faktorjih, ki vplivajo na rast v planinah. Jako zanimivi in tudi za naše razmere nad vse poučni so oni deli knjige, ki obravnavajo razmerje kmetijskega prebivalstva do teh poskusenj in predloge o praktičnem izkoriščanju umetnega pridelovanja krme na planinah. Knjigo je dobiti potem vsake knjigotržnice, posodi jo pa iz svoje knjižnice tudi naša družba.

*** Naročbe na smodnik za streljanje zoper točo.** Kakor prejšnja leta, bo deželni odbor kranjski tudi letos razpošiljal smodnik za streljanje zoper točo. Županstva in drugi interesi v vinorodnih hribovih na Kranjskem se opozarjajo, da smodnik čimprej naroče, ker se prva pošiljatev izvrši koncem t. m.; pozneje pa prvi teden vsakega meseca. Pri naročbah zadostuje, da se navede število zabojev in natančen naslov naročnika in prejemnika pošiljatev; osobito je pa navesti zadnjo postajo. Obenem z naročbo je poslati deželni blagajnici v Ljubljani za vsak naročeni zaboj po 25 kg znesek 20 K 60 h.

*** Družba ima v zalogi in oddaja:**

1. Deteljno seme, preskušeno glede čistosti od c. kr. semenarskega preskušališča na Dunaju, in sicer seme domače, rdeče ali štajerske detelje kg po 1 K 30 h in seme lucerne ali nemške (večne) detelje kg po 1 K 35 h z zavojem vred.

2. Seme krmске pese, in sicer rdečkaste mamutke kg po 90 h, rumene mamutke kg po 1 K.

3. Laneno seme, pravo rusko iz Rige, kg po 36 h.

4. Semenski krompir, in sicer vrste oneidovec, zborovec, križanec ter triglavan 100 kg po 6 K z vrečami vred. Krompir se oddaja le v celih vrečah po 50 kg.

5. Lanene tropine, zmlete, se oddajajo po 19 K 100 kg z vrečami vred, in sicer le v celih vrečah po 50 kg.

6. Živinsko sol priskrbuje družba le udom, ki ne morejo sami ponjo v Ljubljano, in sicer po 10 K 56 h za 100 kg. Ta sol se pošilja v vrečah po 50 in 100 kg.

7. Rudninski superfosfat, zajamčeno s 14 % fosforove kisline, se le oddaja v vrečah po 100 kg po 7 K 25 h.

8. Kostni superfosfat v vrečah po 100 kg, 18 odstotni 11 K 50 h, 14 odstotni 9 K.

9. Kostno, brezklejno moko 100 kg po 9 K.

10. Kajnit le v vrečah po 100 kg 5 K.

11. Kalijevo sol, 40 odstotno, 100 kg po 12 K 60 h, v vrečah po 100 in po 50 kg.

*** Potrebščine za vinstvo oddaja družba po naslednjih cenah:**

1. Modro galico, v vrečah po 50 in po 100 kg po 55 K, in sicer podružnicam postavljeno vozine prosto od sedeža podružnice.

2. Žveplo, fino zmleto, „alkoholizirano“, najboljše z 70–72 % finosti, 100 kg po 15 K v vrečah po 50 kg.

3. Trtne škropilnice, najboljšega izdelka, železni deli poniklani, iz močne bakrene ploščevine, kos po 18 K.

4. Žveplalnice, najboljše sestave „reks“, kos po 19 K.

*** Določevanje in pokončevanje kmetijskih škodljivcev.** Leta 1902 je c. kr. kmetijsko ministerstvo ustanovilo kmetijsko-bakteriološko postajo in postajo za rastlinsko varstvo. Ta postaja daje brezplačno pojasnila o škodljivcih in boleznih, ki napadajo naše kulturne rastline. Kmetovalci, vinogradniki, sadjarji, vrtnarji in gozdarji naj torej, kadar se na rastlinah pokaže kak škodljivec ali kaka bolezen, vzamejo nekaj škodljivcev (živalic) ali pa bolnih rastlin (ne premalo) ter naj jih pošljejo na postajo za rastlinsko varstvo na Dunaj, da jih preišče, določi ter nasvetuje pomoč proti njim, če je znano kako tako sredstvo. Rastline naj se zavijejo v vlažen mah, žuželke pa naj se denejo v škatljo iz močnega, trdega popirja. V

škatljo naj se naredi nekaj luknjic. Pošiljatelj naj se priloži poštna znamka za 10 h za odgovor in pa natančen popis, kje se škodljivec kaže, kako škoduje in kako se razširja. Čim točnejši je popis, tem lažje bo postaja dala pravi svet. Naslov na pošiljatev naj se naredi tale: K. k. Pflanzenschutz-Station in Wien II., Trummerstrasse 1.

*** Popravek.** V 6. šte. „Kmetovalca“ sta zamenjani števili pri podobah 21. in 22. Namestu 22. mora biti 21., namestu 21. pa 22. — Zadoji vrsti odgovora na vprašanje 61. sta pomotoma natisnjeni za odgovorom na vprašanje 62.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 3. aprila 1902.

Seji je predsedoval družbeni predsednik gosp. deželni glavar pl. Detela, navzoči so pa bili podpredsednik gosp. ravsatelj Fr. Povše in odborniki gg.: baron Lazarini, baron Liechtenberg, Lenarčič, Pavlin, Pogačnik, Rohrman, dr. pl. Wurzbach in ravnatelj Pirc.

Ob pričetku seje se je predsednik spominjal umrlega odbornika gospoda stavbnega svetnika Witschla, ki si je kot najstarejši ud kmetijske družbe in skozi 32 let kot glavni odbornik stekel neveljivih zaslug za družbo. V znak sožalja so gg. odborniki vstali raz sedeže in so sklenili, da se predsednikove besede sprejmejo v zapisnik.

Odbor je ukrenil kupiti z državno podporo bice pingavske in murbodenske pasme ter jih oddati na podlagi došlih prošenj za polovico nakupne cene posestnikom, ki se določijo v seji 5. maja. Za nakup pingavskih bikov sta se določila gg. odbornika baron Lazarini in Pavlin, za nakup murbodenskih pa gg. odbornika Pavlin in Rohrman.

Ker se je v gotovih pokrajinah simodolska pasma izredno dobro obnesla in je povpraševanje po simodolskih bikih močnejše kakor more glavni odbor ustrezati z živalmi, ki jih družba sama vzreja, zato je glavni odbor pripravljen več storiti za razširjenje te pasme. Predno glavni odbor stori v tem pogledu kake odločilne korake, je noročil tajništvu, naj pri prizadetih podružnicah poizveduje o dosedanjih uspehih simodolske pasme.

Na predlog odbornika Pavlina je glavni odbor sklenil obrniti se do c. kr. deželne vlade s prošnjo, naj licencevalnim komisijam da navodilo natančnejše postopati pri izbihi bikov.

Glede na veliko bedo med vinščaki, ker letos ne morejo prodati svojega pridelka ali le za prav nizko ceno, je odbor sklenil storiti posebne korake, ki mu utegnejo pomagati, da se letos zaradi pomanjkanja denarja ne bo opuščalo škropljenje in žveplanje trt.

Prošnjo občine Livod za dovolitev novih semnjev odbor priporoči c. kr. deželni vladi.

Glavni odbor je razpravljal o načrtu predpisov glede preprečenja in zanesenja kolere pri kuretini na podstavi § 1. in 3. zakona o kužnih boleznih pri živini in je sklenil ta načrt priporočiti, da se izvede.

Na poziv c. kr. kmetijskega ministrstva za notranje zadeve je odbor izrekel svoje mnenje o prizivu nekega podjetnika glede obdavljenja njegovega podjetja, ki se smatra za kmetijsko obrt.

Za avstrijski shod gozdarjev, ki bode 18. t. m. na Dunaju, je odbor imenoval svojega zastopnika, in istotako za slavnostno zborovanje avstrijskega gozdarskega društva, ki bo 21. septembra t. l. v Arzeju povodom petdesetletnice tega društva.

Za nove ude so bili predlagani in sprejeti gg.:

Ogorevc Ivan, posestnik v Malem Vrhu; c. kr. učiteljšče v Ljubljani; Žitnik Friderik, posestnik v Crešnjevcu; Svetina Josip, tvorničar za žebje v Kamni Gorici; Vovk Anton, posestnik in črevljarski mojster na Mlinem; Barborič Karol, posestnik v Novem

Mestu; Gerjovič Ivan, posestnik v Dobovem; Veršec Vinko, posestnik drevesnice in trtnice na Bizeljskem; Zluban Alojzij, posestnik v Podragi; Urbajs Ivan, posestnik v Prapretnem; Kozjek Ivan, dež. rač. revident in posestnik v Spod. Šiški; Weber Miha, posestnik v Želučah; Grad Frančišek, posestnik v Zgor. Kašlju; Mali Ivan, posestnik v Zapšah; Zupančič Frančišek, posestnik v Kompoljah; Redenšek Ignacij, posestnik v Lišičjih Jamah; Gorin Frančišek, posestnik v Lazah; Podboj Ivan, posestnik v Dolu; Turšič Ivan, posestnik v Drašici; Kožar Štefan, posestnik, vinski trgovec in mesar v Črnomlju; Verdjen Josip, c. kr. sodni oficial in posestnik v Črnomlju; Martič Andrej, posestnik na Gori; Kosec Ivan, posestnik na Selu; Slovenec Ivan, posestnik v Spodnji Pohanci; Vidič Josip, posestnik v Logu; Plantarič Anton, posestnik v Mokronogu; Jernejčič Pavel, posestnik na Uncu; Jernejčič Anton, posestnik na Uncu; Leskovec Frančišek, posestnik na Uncu; Urbas Matevž, posestnik v Ivanjem Selu; Gašparič Matija, posestnik v Svibniku; Stare Ivan, posestnik v Češnjici; Mahnič Filip, posestnik v Kobdilu; Turk Ivan, posestnik v Kobdilu; Vičič Ivan, posestnik v Postojni; Fahrner Mihael, veleposestnik v Veliki Vasi; Sagadin Zdravko, posestnik in gostilničar v Sesterzah; Jereb Mihael, posestnik na Spod. Brniku; Šamperl Anton, posestnik v Drbetincih; Gec Alojzij, posestnik v Kazljah; Staudegger Ivan, p. d. Prajz, posestnik v Libeličah; Zdešar Anton, posestnik na Utiku; Vdovč Matija, posestnik v Slivcah; Jeršan Martin, posestnik na Uncu; Klemenšek Ivan, posestnik na Uncu; Hočevan Anton, c. kr. računski oficial v Ljubljani; Kristančič Ivan, posestnik in gostilničar v Višnjeviku; Kuri Ivan, posestnik v Ratečah; Tomšič Rajmund, posestnik in kovač v Ilir. Bistrici; Račič Karol, graščak v Žerjavovem Gradu pri Sv. Heleni in ravnatelj prvega hrvaškega mlina na čigre v Karlovcu; Barič Mihael, posestnik v Dolu; Rihelj Martin, posestnik v Grzeči Vasi; Modič Andrej, posestnik v Ivanjem Selu; Kunec Josip, posestnik na Uncu; Jernejčič Matevž, posestnik v Slivcah; Jernejčič Lovro, posestnik v Slivcah; Švigelj Pavel, posestnik v Ivanjem Selu; Zelenka Edvard, posestnik tvornice za testenine v Ljubljani; Weiss Frančišek, posestnik v Zgor. Šiški; Jerman Josip, posestnik v Črnomlju; Klemenčev Pavl, posestnik v Črnomlju; Uršič Ivan, posestnik in čebelar v Mlinskem; Simčič Anton, posestnik na Uncu; Votič Mihael, posestnik na Uncu; Škof Ivan, veleposestnik v Srednjivasi; Grašič Andrej, posestnik na Rupi; Hlad Mihael, posestnik na Uncu; Puntar Matija, posestnik na Uncu; Detelja Adela, posestnica v Dobu; Knapič Ivan, posestnik v Tacnju; Zorko Frančišek, čevlarski mojster in posestnik v Podulcu; Dražil Ivan, posestnik in magistratni uradnik v Ljubljani; Stare Ferdinand, posestnik v Dobu; Wimmer Makso, c. kr. ritmojster na Selu; Košir Josip, posestnik v Češnjici; Garbas Josip, posestnik v Tlakah; Mlakar Ivan, posestnik v Srednji Vasi pri Laverici; Barle Josip, posestnik v Srednji Vasi; Zarnik Frančišek, posestnik v Šenčurju; Kostanjšek Mihael, trgovec in posestnik v Sromljah; Susterič Ivan, posestnik v Selih; Rebernik Dominik, p. d. Koper, posestnik v Lehnu; Markelj Ivan, posestnikov sin v Martinovem Vrhu.

Vabilo

k izrednemu občnemu zboru mokronoške kmetijske podružnice, ki bode v nedeljo, dne 27. aprila t. l. ob 3 popoldne v šolskem poslopiju na Trebelnem.

Na dnevnem redu je predavanje o pomenu sadjarstva za sedanjost dobo.

K temu predavanju so vabljeni vsi kmetovalci, ki se zanimajo za sadjarstvo, čeprav niso družbeni udje.

Mokronoška kmetijska podružnica v Rakovniku,
dne 16. marca 1902.

Grof A. Barbo, načelnik

Vabilo

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Sv. Križu pri Litiji, ki bo dne 20. aprila t. l. ob treh popoldne po krščanskem nauku v šoli.

SPORED:

1. Poročilo o delovanju podružnice.
2. Poročilo o računu.
3. Posvetovanje, kaj je ukreniti, da se zboljša trtnica.
4. Voliti novega načelnika.
5. Različnosti.

Pripomnja. Če ob zgoraj določenem času ne dojde zadostno števila udov, se bo pol ure pozneje vršil drug občni zbor z istim sporedom, ne glede na število navzočih. K zboru so povabljeni vsi tisti posestniki, ki so vneti za napredek kmetijstva.

V Sv. Križu pri Litiji, 9. marca 1902.

Josip Pavli, načelnik.

Vabilo

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Lescah v nedeljo, dne 27. aprila t. l. popoldne ob treh v šoli.

Spored:

1. Volitev načelnika.
2. Pregled računov.
3. Predavanje g. ravnatelja Pirca.

Lesce, dne 5. aprila 1902.

Ant. Dežman, načelnik.

Vabilo

k občnemu zboru dolenjskega kletarskega društva v Novem Mestu, ki bo v četrtek, dne 24. aprila t. l. ob dveh popoldne v gostilni gospoda Windischerja v Kandiji pri Novem Mestu z naslednjim sporedom:

1. Poročilo načelnika o dosedanjem delovanju.
2. Poročilo blagajnika o blagajničnem stanju.
3. Volitev novega člana v razsodišče.
4. Predlog načelstva za prireditve kleti.
5. Raznosterosti.

Načelstvo dolenjskega kletarskega društva
v Novem Mestu, dne 6. aprila 1902.

Viljem Rohrman,
načelnika namestnik.

B. Skaličky,
načelnik.

Listnica uredništva.

I. K. v Z. Vi zavarovalnici niste v pravem času odpovedali, zato ste sedaj pravomočno zavezani biti pri njej zavarovani še za enako dolgo dobo, in bi bilo škoda podati se v kako pravdo, ker jo gotovo izgubite. Le preberite določila, ki so natisnjena na polici, pa najdete dotično določbo.

I. K. na P. Če drevja niste zavarovali, tudi nimate pravice do povračila škode, ki jo je naredil zajec.

I. T v K. Če konjač konjevo kožo pridržijo, potem nima pravice do še kake druge plače, če pa Vi kožo nazaj zahtevate, mu pa morate plačati običajno pristojbino.

I. P v P. Vi ne morete nobenemu opravičencu zabraniti toliko živine pasti, kolikor mu gre, čeprav to število popolni s tujo živino.

F. K. v I. Kot gostilničar seveda smete pri svoji hiši na svojem posestvu narediti lopo za goste, kjer točite vino, ker ni nobenega vzroka, da bi se Vam to branilo.

I. P. v B. Če je vino že toliko cikasto, da ni več pitno, je najbolje porabiti ga za kis.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 32 K, na 1/2 strani 16 K, na 1/4 strani 10 K in na 1/8 strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah štev. 3.

Št. 7. V Ljubljani, 15. aprila 1902. Leto XIX.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 12. aprila 1902. (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja novo blago K 110.— h do K 125.— h; nemška detelja (lucerna) K 125.— h do K 140.— h; gorenjska repa K 140—145 h; laneno seme, domače ozimno K 32.— h do K —.— h; konopno seme K 20.— h do K 22.— h; kuminovo seme K 55.— h do K 60.— h.

Fižol: Rudeči ribniški K 16.— h; rudeči Hrvat K 15.— h do K —.—; prepeličar (koks) K 17.— do K —.—. (Vse cene semen in fižola veljajo za 100 kg čistnega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suše češplje: v dimu sušene K 24.— h do K 26.— h. brez dima sušene K 24.— h do K 36.— h.

Orehi domači: K 22.— h do K 24.— h.

Ježice nove: K 4.— h do K 6.— h za 100 klgr.

Med čist: po K 70.— h do K 72.— h.

Kože. Goveje, težke nad 45 kg po K 84.— h do K 86.— h.

„ težke od 30 do 45 kg „ 74.— „ „ 76.— „

„ lahke „ 74.— „ „ 76.— „

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 60 h klgr.)

Telečje kože: K 1.04 za kg.

Kozličje kože po K 1.30 h do K 1.35 h.

Svinjske kože: Čiste, brez napak 62 do 66 h za kg.

Druge vrste 34 do 52 h za kg.

Kože lisic po K 10.— do 10.50

„ kun belic „ 22.— „ 24.—

„ rumenic „ 30.— „ 36.—

„ dihurjev „ 6.— „ 6.50

„ vidr „ 17.— „ 18.—

Kože zajcev po K 30.— do 32.— za 100 komadov.

Pepelika (potoši) po K 32.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 12. aprila 1902. Pšenica K 10.15 h, rž K 7.80 h, ječmen K 7.40 h, oves K 8.45 h, ajda K 7.10 h, proso K 7.80 h, tursica K 6.20 h, seno K 3.60 h, slama K 3.40 h. (Vse cene veljajo za 50 kgr.)

Na Dunaji, 12. aprila 1902. Pšenica spomladanska K 9.30 h, rž K 7.50 h, oves K 7.40 h, tursica K 5.45 h. (Vse cene veljajo za 50 kgr.)

Vabilo

k

občnemu zboru

posojilnice v Cerknici,

registrovane zadrage z neomejenim poročtvom

kateri se boče vršil

dne 26. aprila 1902 ob 3. uri popoldan v občinski pisarni.

V SPORED:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računa za leto 1901.
3. Volitev načelstva.
4. Slučajnosti.

(50—1)

Naznanilo in priporočilo!

Podpisani Alojzij Korsika, umetni in trgovski vrtnar v Ljubljani si usojam slavnemu p. n. občinstvu naznaniti, da je le edino moja semenska trgovina strokovno urejena, ter imam v zalogi čez 320 vrst najboljših zanesljivih semen, kot: travna, deteljna, korenjska, pesna in sploh vsa krmska, zelenjadna in tudi cvetlična semena, za katerih pristnost in dobro kaljivost jamčim. — Nadalje imam na prodaj raznovrstne cvetlice v loncih in dežah, kakor lepotne grmiče, vrtnice i. t. d. Posebno okusno in po ceni izdelujem sveže kakor tudi suhe šopke in vence z trakovi in napisi in vse v mojo stroko spadajoče predmete.

Ilustrovani cenik za leto 1902 pošljam brezplačno.

Za obilne naročbe se priporočam

(36—3)

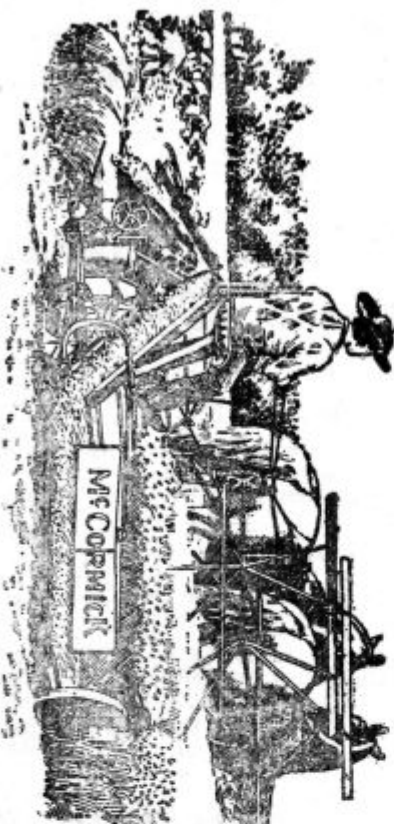
z odličnim spoštovanjem

Alojzij Korsika.

„Grand Prix“

Mc. Cormig Harvesting Machine Compagny

Šiškaška tvornica za kosilne stroje.

Pariz 1900.

I z d o l i k i:

(49-1)

Kosilni stroji z vezalno pripravo.

Stroji za košnjo sena.

Stroji za brušenje orodja.

»Dasy« stroji, ki snopje odkladajo.

Stroji za grabljenje sena.

»Manila« vrvice za povezovanje snopov.

Kupite naše stroje le tedaj, ko si jih ogledate, ter se o cenah poučite. Največja zaloga najcenejših nadomestnih kosov za poljedeljske stroje. Zabeležite samo našo knjižico z vzorci.

William J. Stillerman,

Na leto izgotovimo

362000 strojev.

BUDAPEST, V. Vazul ut. št. 30.

Priporočam p. n. občinstvu svojo zalogo vsakovrstnega orodja za kovače, mizarje, kleparje, ključarje itd. — Za stavbe: traverze, šine, portland- in roman cement, štorjo, železo za vezi, okove za okna in vrata, štedilnike (Sparherde).

Za poljedelce: Najboljše vrste mlatilnice, gepeljne, slamoreznice, čistilnice, železne pluge, sesalke (Saugpumpen), cevi za vodovode, dalje nagrobne križe, vliče kotle, jeklo, fino štajersko železo in vsakovrstno kuhinjsko opravo. (31-4)

Zagotavljajoč najboljše postrežbe se priporočam za obilen obisk

A. SUŠNIK,

trgovec s špecerijo in železnino

Zaloška cesta (Udmat) št. 15.

Poresla za hitro vezanje snopov z leseno zapono

1 in $\frac{1}{2}$ metra dolge in 5 mm debela, 1000 komadov za 12 kron franko Dunaj, kakor vse druge v vrvarsko obrt spadajoče izdelke, razpošilja dunajska vrvarska tovarna na par (52-1)

Ljudevika Mahovskija,

Dunaj, I, Operngasse 4.

Kdor rabi za spomlad

dober
plug

naj si ogleda naše jeklene pluge, katerih ni potreba nič držati, za orati so veliko lažji in trpežnejši, kakor navadni plugi.

— Vsakdo dobi plug na poskušnjo in ga lahko vrne, če ne ugaja. —

Znano dobra in lahko tekoča vratila, mlatilnice, slamoreznice, čistilnice, mlini za žito z kamni, mlini in stiskalnice za sadje in grozdje, vse vrste trombe in cevi za vodovode itd. v veliki izbiri v zalogi.

Samo blago prve vrste.

Traverze, železniške šine in vse potrebščine za stavbe dobi se po jako nizki ceni in točni postrežbi pri

Karol Kavšek-a nasl. (37-3)

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino na debelo in na drobno in zaloga poljedelskih strojev

Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Samo v teh zavojih se
dobiva pristna, tako
splošna priljubljena

Kathreinerjeva o o o o
Kneippova sladna kava

(1-2)

Oves

za seme, prav lep, kratek iz domačih hribov, pošilja
100 kil za 9½ gld. po povzetju

F. DOLENZ (41-2)

v Kranji in Skofji Loki.

Želite

da Vam nesejo kure po zimi veliko jajc?
več in boljšega mleka?

debele in čvrste prašiče?

zdravo in lepo mlado živino?

močno in trpežno vprežno živino?

potem primesujte k krmi Barthelovo po-
klajno apno.

Za ta mali trošek Vam ne bo nikdar žal.

Navodilo dobiti je brezplačno pri

(10-6)

Miha Barthel in drug na Dunaju

X. Keplergasse 20.

V Ljubljani je dobiti to poklajno apno pri gg. Antonu Kancu,
Franu Grošelju, Antonu Korbarju, Edmundu Kavčiču,
Petru Lassniku, Ivanu Perdanu in A. Sarabonu.

Vsakovrstna

zanesljiva semena

kakor: domače, lucerne ali nemške in rudeče
detelje; velikanske rumene, bele in rudeče pese;
repno seme; raznih trav in vsih vrst salat se
dobivajo po nizkih cenah pri

Josipu Kordinu v Ljubljani,

pred Škofijo št. 4. (29-4)

Kupuje pa brinjevo olje po visoki ceni.

Velikanska pesa,

kraški zgodnji grah in pritlikovec,

kakor tudi zanesljiva

vsakovrstna semena

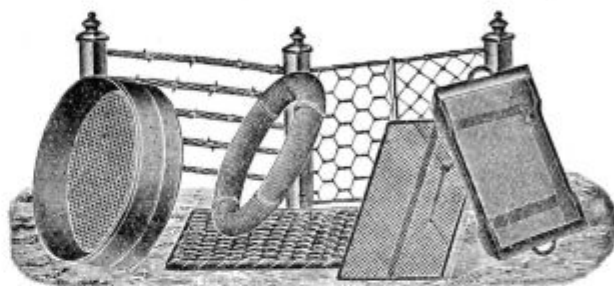
dobiti je pri

(35-3)

Peter Lassnik-u v Ljubljani,

Marijin trg šte. 1.

Praktične in cene žične ograje.

EVGEN IVANC, Sodražica (Kranjsko)

izdelovatelj žičnih pletenin in trgovina z lesnim blagom.

Priporoča slav. občinstvu v naročbo vsakovrstne **mreže iz žice**, za ograje vrtov, kurjih dvorišč, preprečke v oknih in linah, za presejanje peska in gramoza itd.

Pocinkano jekleno žico z bodali za ograje gozdov, pašnikov itd.

Elastične mrežaste modroce, za postelje v raznih velikostih; vsakovrstne žične tkanine, za stroje, mline, okna, mesne sitence itd. raznovrstna **sita in rešeta** za tovarne, mline, čiščenje žita itd. po najnižji ceni. (9-3)

Ceniki na zahtevanje brezplačno.

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!

Trijerji (čistilni stroji za žito) v natančni izvedbi

Sušilnice za sadje in zelenjavo, škropilnice proti peronospori. Zboljšani sestav Vermorelov. Mehovi za žveplanje trt.

Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav. Slamoreznice jako lahke za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje, prodaja v najboljši izvedbi

IG. HELLER na Dunaju, II./, Praterstrasse 49.

Zastopniki se iščejo! — Centki brezplačno!

(30-5)

Pred ponarejenjem se je posebno treba varovati.

Mala naznanila.

Veak ud c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objave med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in veak natis. Denar je naprej poslati.

Čebele kupuje in sprejema ponudbe F. Unger v Spodnji Šiški pri Ljubljani. Istotam pa prodaja umetno satovje, prazne navadne panje in izvrstni pitaneč. (37)

Umetno gnojilo, »rudninski superfosfat« za gnojenje travnikov, polja itd. in vsakovrstna zanesljiva semena se dobijo v zalogi Rihard Michelčič-a v Zagorji. (50)

Čebele kupuje in sprejema ponudbe M. Ambrožič v Mojstrani na Gorenjskem. Istotam pa prodaja umetno satovje iz čistega čebelnega voska, kakor tudi navadne prazne panjeve že rabljene a v prav dobrem stanu po nizki ceni. Tudi prodaja težko kobilo 9 let staro, privajeno vsaki vožnji. (80)

Vina, belega, vipavskega, 500 hektov, pristnega, je naprodaj. Več pove »Vinarsko in sadjarsko društvo« v Ribenbergu na Goriškem. (81)

Cement, najboljši in vsakovrsten, prodaja A. Kobi na Bregu pri Borovnici. (82)

Bika, rumeno cikast, 22 mesecev star, 146 cm visok, prodaja Ivan Šircelj v Trnovem šte. 38, pošta Ilir. Bistrica. Cena po dogovoru. (83)

Hrastovih sadik in sadnih divjakov, več tisoč, kupi kmetijska podružnica na Rakeku. (84)

Hribovskega ovsa, veliko množino, ima naprodaj Marija Bergant v Stari Loki. Cena 18 Kron za 100 kg. (85)

Čebel, 30 navadnih panjev, ima naprodaj Franc Rasingner v Svatnah, pošta St. Jakob v Rožni dolini, Koroško. (86)

Fižol, »Mauthnerjev brezperesni« izborna dobra vrsta, ktera čudovito bogato rodi, razpošiljam 5 kg za Krone 3-80 poštnine prosto, Katarina Ziberl v St. Jurju nad Kranjem. (87)

Fižol »ribničan« zbrano semensko blago, ima naprodaj Luka Kovarčič v Žigmaricah, pošta Sodražica. Cena po dogovoru. (88)

Hiša ob glavni cesti, z vsem gospodarskim poslopjem, z nekaj njiv, snožet in gozda, pripravna za vsako obrt; v hiši se nahaja sedaj trafika in žganjetoč, se prodaja ali pa v zakup dá. Več pove Matija Goser v Kalcih pri Gorenjem Logatcu. (89)

Portland cement, iz Dovjega, vedno svež, dobiva se pri Tomo Tollazziju v Dolenjem Logatcu. (90)

Kobilo 4 leta staro, 16 pesti visoka, šimlja, pingavske pasme z 14 dni starim žrebetom kakor 100 m³ bukovih drv prodaja Janez Pogačnik, posestnik na Breznici, pošta Žirovnica, Gorenjsko. Cena po dogovoru. (91)

Bika, izvirne pingavske pasme, 19 mesecev starega in kravo s četrtim teletom vred prodaja Anton Kržišnik, posestnik v Bukovem Vrhju št. 26., pošta Poljane nad Škofjeločo. Cena po dogovoru. (92)

Bika, pingavske pasme, lep krotak, 22 mesecev star, 137 cm visok, je naprodaj pri Antonu de Gleria v Dol. Logatcu. Cena po dogovoru. (93)

Krompirja, »triglavana« je še naprodaj nad 100 meterskih stolov za seme ali pa za jed, fine vrste, rumeni sad, 100 kg 5 kron z vrečo vred na postajo Trebnje postavljen, pri Ivan Šmalcu, posestniku v Mirni, Dolenjsko. (94)

Bilf, enoletnih, več tisoč, vrste riparia portalis, in sicer po 1 K za 100 komadov, in še nekoliko stotin cepljenih trt po 12 K za 100 komadov ima naprodaj, načelnništvo kmetij. podružnice v St. Vidu nad Vipavo. (95)

Žlahtnih dreves, več tisoč komadov od 40 do 50 h ter divje kostanje komad 60 h ima naprodaj Janko Hafner, posestnik v Žabnici pri Škofji Loki. (96)

Orehe, Papirnike, Seničarje, 6 let stare, do 2 m visoke, 50 komadov, prodaja Josip Benedičič, posestnik v Lipnici pri Dobravi, pošta Podnart, Gorenjsko. Cena po dogovoru. (97)

Kovača, pridnega, poštenega, treznega in vojaščine prostega (voj. nabora), sprejme oskrbnništvo grajščine Klevevž, pošta Smarjeta, Dolenjsko. Kovači s preskušnjo podkovske šole imajo prednost. Plača po dogovoru. Nastopiti je v službo do 15. aprila t. leta. (98)

Jesetova drevesca 2 in 3 m visoka ima naprodaj oskrbnništvo Turjaške grajščine v Nameršlu, pošta Ig. (99)

Krompir »Paulsenov« violčasti ali plavi, kateri prav dobro obrodi ter je srednozgodni (kakor Onaidovc), prodaja Ant. Poljšak posestnik v Zapužeh, pošta Ajdovščina. (100)

Jajca za valjenje od velikih lepih ameriških rac po 5 kr. komad, ima naprodaj Jakob Kural, posestnik v Žabnici pri Škofji Loki. (101)

Kovačnico, z vsem potrebnim orodjem; tik državne in okrajne ceste, se da pod ugodnimi pogoji v najem. Kovač mora znati dobro volti, konje in vozove kovati. Več pove Andrej Rovani, kovač na Colu nad Vipavo. (102)

Trt, nekaj tisoč, lepih, cepljenih, vrste: laški rivček, zelenček, šipon, plavec, velinec in kavščina, dalje nekaj tisoč močnih, okorenjenih za cepljenje v roki pripravljenih in zbranih podlog »Riparia portalis« in »rupestris monticola« ima za oddati Franc Agrež v Pišecah pri Brezicah. Cena cepljenkam 20 kron, poplogam 6 kron za stotino. (103)

Franc Brenc,

ključarski mojster v Ljubljani,

Cegnarjeve ulice št. 12 (Vodmat)

priporoča se za izvršitev vsakovrstnih

ključarskih, stavbenih in umetnih del

nadalje za izvršitev in napeljevanje

vsakovrstnih mrež za ograje pri

vrtilih, potem mreže za modroce itd.,

itd., po najnižjih cenah. (13-5)

Sodba

vseh kmetovalcev Avstrije, kateri imajo v lasti ali pa so videli delovati naš

posnemalnik za mleko „Teutonia“

(„Teutonia“-Milch-Separator)

je edino le ta, da je

posnemalnik „Teutonia“

z ozirom na njegovo enostavno in preprosto ročnost ter čistost, marljivi in gotovi tok, kakor glede na njegovo oštrost pri posnemanju, najboljši posnemalnik sedanjega časa. Glede točnosti, solidne izvršitve, ter ni podvržen vednim popravilom, pa kot najcenejši stroj za posnemanje mleka.

O resničnosti teh navedb prepriča se vsak lahko s poskusom. (3-4)

Natančna pojasnila in cenike razpošilja zastoj in poštne prosto.

Avstrijska družba za posnemalnike

(Oesterr. Separatoren-Vertriebs-Gesellschaft)

H. Willmann in Just,

Dunaj, 18/1 Gürtel 129.

FR. ŠEVČIK,

puškar in trgovec z orožjem v Ljubljani

Židovska ulica št. 7.,

priporoča vsem prijateljem svojo veliko zalogo raznovrstnih pušk najnovjših sistemov, samokresov patronov in drugo strelivo, nadalje prijateljem

ribolova

raznovrstne palice za ribnice, vsakovrstne vrvice (Schnüre), trnike, umetne muhe (Kunstfliegen mit ein facher und Doppelangel) itd. itd. (14-3)

Vsa popravila izvršuje trajno, točno in po najnižji ceni

Grajsčinsko oskrbnništvo

viteza pl. Plessinga v Waldeggu, pošta Kirchbach pri Grafcu,

prašičorejna postaja

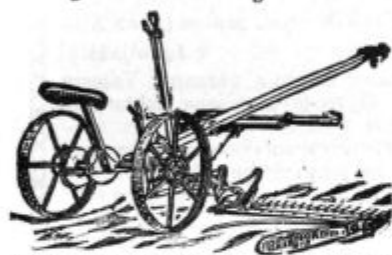
c. kr. štaj. kmetijske družbe priporoča

plemene prašiče, marjaške in svinjce
✱ največje bele angleške pasme, ✱
jorkširce. (4-5)

Najizvrstnejši in priznано najboljši

plugi iz jekla na 1-, 2-, 3- in 4- rezala, brane za travnike in mah razdeljene in diagonalne,

poljski valarji, obročasti in iz gladke plehovine, stroji za sejanje „Agricola“, stroji za košnjo in žetev, za mrvo, deteljo in žito,

grablje za seno in žetev in za obračanje mrve, patentovani sušilni aparati za sadje, prikuho i t. d. Preše za vino in sadje, kakor tudi za vsako porabo, mlinci za sadje in grozdje, stroji za obiranje grozdja, stroje za rezanico na valjčkih in z mazljivimi

tečajji, jako lahko za goniti pri čimur se prihrani 40% moči.

Mline za debelo moko, reznice za repo,

Ph. Mayfarth & drug.

c. kr. edino priv. tovarne kmet. strojev, livarna in fužine na par na Dunaji II. x, Taborstrasse št. 71.

Odlikovan z nad 450 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami pri vseh večjih razstavah.

Obširne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastoj. — Zastopniki in prekupci se iščejo. — Ustanovljeno l. 1872. — 750 delavcev. (32-2)

stroji za mlatiti s patentovanimi valjčnimi, okroglimi in mazljivimi tečajji, ročne na gepel in na par, gepelni za vprego 1 do 6 živinčet.

Najnovjši mlinci za čiščenje žita, trijerji za roškanje turšice.

Samotorne patentovane brizgalnice za pokončavanje grenkulje in trne uši

„Syphonia“,

prenesljive

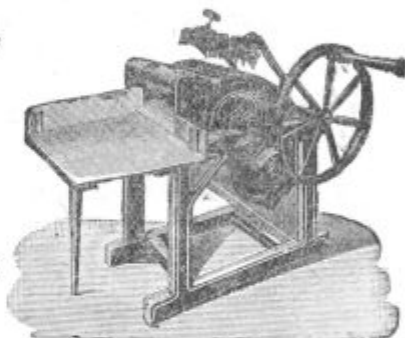
štedilne peči,

parniki za krmo,

preše za seno in slamo

ročne, pritrdljive in za prepeljati

kakor tudi vse druge poljedeljske stroje izdeluje garantovano po najnovejši in priznано najboljši napravi

Podpisano županstvo naznanja, da bo imela občina Selca

v Selcih nad Škofjo Loko

2 nova semnja za živino

in sicer bode prvi

(51-1)

dne 3. maja 1902 (na god najdenja sv. Križa)

in drugi

dne 4. oktobra 1902 (na god sv. Frančiška Serafa).

Županstvo v Selcih 1. aprila 1902.

Prav znižane cene!

Gepeljne (vitlje), ktere lahko ena sama živina goni.

Slamorenice z prav močnimi kolesi in noži.

Brane in pluge, popolnoma železne in zelo trpežne.

Trombe za vodo in za gnojnico.

Cevi za trombe in vodovode, železne in cinkaste.

Klinje in posamezne dele za stroje itd. dobijo se vedno po najnižji ceni v skladišču strojev

FRAN ZEMAN-a

LJUBLJANA (21-4)

Poljanska cesta „pri Korenu“ št. 24

Kuverte s firmo in vizitnice

priporoča

J. Blasnikova tiskarna v Ljubljani.

(23-3)

Zahvala

pisana na dopisnici,

(kar je spodaj potrjeno po c. kr. notarju.)

Spoštovani gospod! Moji prašiči niso žrli, tudi so bili sila revni. Slučajno sem dobil od jednega mojih ljudi za poskušnjo 1 zavojček redilnega praška za prašiče. Človek se mora kar čuditi! Ne morem svojih prašičev dovolj krmiti, strašansko veliko požero, tako da so se čez nekoliko dni močno izredili, hvala temu izbornemu sredstvu. Morem isto vsakemu najbolje priporočiti in ga bodem tudi priporočal.

Prosim z obratno pošto 5 zavojev redilnega praška za prašiče. Belišče, Slavonija, 31. oktobra 1900.

Z velespoštovanjem **Josip Englisch,**
železniški nadziratelj.

Predloženi prepis se popolnoma strinja pisanemu originalu na dopisnici, katera ima znamke za 4 filerje in 2 vinarja

Ljubljana, tretjega oktobra eden tisoč devet sto ena.
(Notarjev pečat.)

Ivan Plantan,
c. kr. notar.

Vsak, kdor ima prašiče

naj kupi Doktor Trnkoczy-ja redilni prašek za prašiče.

Ta prašek se dobi večinoma pri vseh trgovcih, če pa ne, pa v lekarni Trnkoczy-ja v Ljubljani z obratno pošto.

1 zavoj tega praška stane 50 vinarjev, 5 zavojev pa 2 Krone.

Vsi kmetovalci

se lahko pre-
pričajo, da je
najboljše
sredstvo
konje, krave,
telice, vole,
prašiče ovce
itd., obdržati
zdrave,
močne, ješče
in debele če
se jim prime-
suje k krmi

živinski prašek

iz lekarne

I (43-3)

Piccoli „pri Angelju“ Ljubljana, Dunajska cesta.

En zavoj 1/4 kg stane 50 vinarjev, 10 zavojev 4 Krone.

Zunanja naročila po povzetju.

Blag. gospod

GABRIJEL PICCOLI,

lekar,

dvorni založnik Nj svet. papeža Léona XIII.
v Ljubljani.

Polpisanec si usoja naznaniti Vašemu blagorodju, da se je doposlana tinktura za želodec rabila z dobrim vspehom pri želodčnem ter črevesnem kataru kakor tudi v boleznih na jetrih in obistih.

Gradec, dne 2. februarja 1897.

Bolnišnica usmiljenih bratov.

Provincijal:

F. Emanuel Leitner, višji zdravnik.

Že mnogo časa svetujem vsem kateri trpijo na bolečinah v želodcu in nerednostih v črevesih, da uporabljajo Vašo izvrstno želodečno tinkturo, kojo sem jaz sam uporabljal s prav izvrstnim vspehom. Z odl. spoštovanjem

Momjan (Istra), 6. oktobra 1900.

b II (43-2)

Don Peter Franceschini, župnik.

**Železnato
vino**

**LEKARJA
Piccoli-ja
v Ljubljani.**
Dobiva se v lekarnah

**krepča
malokrvne,
nervozne in
slabotne osebe**

Edina
zaloga na
Kranjskem
lekarna
PICCOLI
„pri Angelju“
Ljubljana
Dunajska cesta.

Polliterska steklenica velja 2 K.
Zunanja naročila izvršuje lekarnar Gabriel Piccoli v Ljubljani točno, ako se mu pošlje znesek po poštne povzetju.

III (43-3)